

www.vulkani.rs
office@vulkani.rs

Naziv originala:
Koethi Zan
THE NEVER LIST

Copyright © Koethi Zan, 2013

Translation Copyright © 2015 za srpsko izdanje Vulkan izdavaštvo

ISBN 978-86-10-01515-7

Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

KETI ZAN
NIKAD NE RECI
NIKAD

Prevela Ana Anastasijević

 izdavaštvo
vulkan

Beograd, 2015.

Za E. E. B., koji je uvek verovao

Ljudska bića su užasna... Mogu sve da podnesu.

Iz filma *Gorke suze* Petre fon Kant
Scenarij i režija: Rajner Verner Fasbinder

POGLAVLJE 1

Nas četiri bile smo tamo dole zatočene trideset dva meseca i jedanaest dana, a onda je, sasvim iznenada i bez upozorenja, ostalo samo nas tri. Iako je četvrta devojka bila tiha i gotovo neprimetna, i mesecima nije pravila nikakvu buku, podrum je posle njenog nestanka postao neobično tih. Dugo posle toga sedele smo u mraku, pitajući se u tišini koja će od nas biti sledeća.

Dženifer i ja od tolikih ljudi oko nas sigurno smo bile poslednje koje su zaslužile da završe u tom podrumu. Nas dve nismo bile prosečne osamnaestogodišnjakinje koje su, čim su počele da žive u studentskom gradu, sasvim zaboravile na opasnosti, već smo našu tek stečenu slobodu shvatale vrlo ozbiljno i kontrolisale je s tolikom oprežnošću da ona gotovo i nije postojala. Znale smo bolje od ikoga šta sve vreba u velikom belom svetu i nismo htele dozvoliti da nas on proguta.

Tokom godina metodično smo proučavale i dokumentovale sve zamislive opasnosti koje bi nas mogle snaći: lavine, bolesti, zemljotrese, sudare, psihopate, divlje zveri – sva moguća zla koja vrebaju s druge strane naših prozora. Verovale smo da će nas ta paranoja zaštititi – koliko je verovatno da dve devojke, tako dobro upućene u nevolje, postanu žrtve bilo koje od njih?

Smatrale smo da ne postoji sudbina i da je to samo reč koju upotrebite kad niste dobro pripremljeni, kad ste nemarni ili nedovoljno pažljivi. Verovale smo da je sudbina samo štaka za slabiće.

Naša opreznost, koja se u kasnijim tinejdžerskim godinama graničila s manijom, počela je da se razvija šest godina ranije, dok smo bile dvanaestogodišnjakinje. Tog hladnog, sunčanog januarskog dana 1991. godine Dženiferina mama nas je, kao i uvek, vozila iz škole kući. Uopšte se i ne sećam same nesreće. Pamtim samo da sam se osvestila polako, uz utešni cvrkut pravilnih otkucanja srca i svetlucanje koje je na monitoru treperilo u istom tom ritmu. Danima potom, svaki put kad bih se probudila, osećala sam se ušuškano i bezbedno, ali bi mi se srce steglo čim bih postala svesna gde se nalazim.

Dženifer mi je kasnije ispričala da se jasno sećala udesa, ali je njeno pamćenje bilo tipično posttraumatično: magloviti, usporeni san, sa kovitlacem boja i svetala, uskomešanim u nekoj vrsti operetskog sjaja. Rekli su nam da smo, mada ozbiljno povređene, imale sreće zato što smo preživeli. Najpre smo bile na odeljenju intenzivne nege, odakle su mi u sećanju ostale samo zamagljene slike lekara, medicinskih sestara, igala i cevčica, a posle smo provele još četiri meseca oporavljajući se u oskudno nameštenoj bolničkoj sobi, u kojoj su se negde u pozadini čuli zvuci sa CNN-a. Dženiferina majka nije imala sreće.

Smestili su nas u istu sobu, navodno da bismo jedna drugoj pomagale tokom oporavka, ali takođe, što mi je majka šapatom rekla, da bih ja pomogla Dženifer da se izbori s tugom. Međutim, sumnjala sam da je Dženiferin otac, razveden od njene majke, bio važniji razlog – nepredvidljiva pijanica, koga smo uvek nastojale da izbegnemo i koji je bio vrlo zadovoljan što su se moji roditelji ponudili da se sami smenjuju dežurajući pored nas. No, nezavisno od svega, kako su se naša tela polako oporavljala, tako smo nas dve sve češće bile prepuštane same sebi, pa smo počele da vodimo dnevnik – tek da nam prođe vreme, rekle smo jedna drugoj, ali smo

duboko u sebi znale da nam to pomaže da uspostavimo kakvu-takvu kontrolu nad ovim divljim i nepravednim univerzumom.

Prva sveska dnevnika bila je bolnički notes sa velikim natpisom *Džons memorijal* u zaglavlju, koji smo našle u noćnom stočiću pored kreveta. Malo ko bi uopšte i shvatilo da se tu radilo o dnevniku, jer je bio ispunjen mnogobrojnim primerima užasa prikazivanih na televiziji. Od sestara smo ubrzo morale tražiti još tri beležnice. One su verovatno mislile da ubijamo vreme igrajući iks-oks ili vešala. U svakom slučaju, nikom nije padalo napamet da promeni TV kanal.

Kad smo izašle iz bolnice, vrlo ozbiljno posvetile smo se ovom projektu. U školskoj biblioteci pronašle smo almanahe, mnogobrojne medicinske časopise, pa čak i knjigu sa statističkim tabelama i proračunima rizika iz 1987. godine. Sakupljale smo podatke, računale i zapisivale sve što smo našle, stvarajući sistematičan prikaz ljudske ranjivosti.

Dnevnicu su najpre bili podeljeni u osam osnovnih kategorija, ali, kako smo rasle, užasnuo smo počele shvatati kako postoje i stvari mnoge gore od *padova aviona, kućnih nesreća i raka*. I, jednog sunčanog popodneva, dok smo sedele u mrtvoj tišini pored prozora u mojoj sobi u potkrovlju, posle pažljivog razmatranja činjenica Dženifer je flomasterom, crnim, masnim slovima napisala nove naslove: *otmice, silovanja i ubistva*.

Statistika nam je pružala svojevrsnu utehu. Na kraju krajeva, znanje je moć. Saznale smo da su izgledi da nas ubije tornado jedan prema dva miliona, da je verovatnoća da stradamo u avionskoj nesreći jedan prema trista hiljada, a da poginemo prilikom sudara Zemlje i asteroida jedan prema pola miliona. U našem iskrivljenom shvatanju verovatnoće, već sama činjenica što smo pamtile ove beskrajne nizove brojki nekako je povećavala šanse da izbegnemo loše stvari. Magijsko rezonovanje, kako su naši terapeuti to kasnije nazivali, od dana kada sam se vratila kući zatekavši roditelje koji me suznih očiju čekaju sa svih sedamnaest naših dnevnika na kuhinjskom stolu.

Imala sam tada šesnaest godina, a pošto joj je otac završio u zatvoru zbog treće vožnje u pijanom stanju, Dženifer je došla da živi kod nas. Posećivale smo ga putujući autobusom, jer smo zaključile da nije bezbedno da vozimo u tim godinama. (Trebalo je da prođe još godinu i po dana pre nego što dobijemo vozačke dozvole.) Njen otac nikada mi se nije dopadao, a ispostavilo se da nije ni njoj. Gledajući unatrag, ne razumem ni zašto smo ga posećivale, ali smo to ipak činile svake prve subote u mesecu.

On bi najčešće samo gledao u nju i plakao. Ponekad bi pokušao da kaže nešto, ali nikad ne bi završavao rečenicu. Dženifer je samo zurila u njega, sa licem bezizražajnijim čak i od onog koje je imala dole u podrumu. Njih dvoje nikad nisu razgovarali, a ja sam sedela malo podalje, vrpoljeći se od neprijatnosti. Njen otac bio je jedina zabranjena tema, o njemu Dženifer nikad sa mnom nije progovorila ni reč, i ja bih je uvek na putu kući samo držala za ruku, dok je ona u tišini gledala kroz prozor autobusa.

U leto pre nego što smo otišle na Univerzitet Ohajo, naši strahovi dostigli su vrhunac. Trebalo je da uskoro napustimo našu sobu u potkrovlju koju smo godinama delile i da se zaputimo u nepoznato: u univerzitetsko naselje. Pripremajući se za to, sastavile smo spisak zabrana i okačile ga na vrata naše spavaće sobe. Dženifer je patila od nesаницe, i često bi usred noći dodavala ponešto na spisak: nikad ne odlazi u biblioteku noću, nikad ne parkiraj više od šest parking-mesta od svog odredišta, nikad ne veruj strancu sa probušenom gumom. Nikad, nikad, nikad.

Pre nego što smo otišle, pažljivo smo spakovale prtljag, ispunivši ga blagom koje smo godinama poklanjale jedna drugoj za Božić i rođendan: maskama za lice, antibakterijskim sapunima, baterijskim lampama, suzavcem. Izabrale smo stan u prizemnoj kući, da bismo u slučaju požara mogle lako iskočiti napolje. Pedantno smo proučile kartu univerzitetskog naselja i stigle tri dana ranije, kako bismo ispitale pešačke staze i šetališta i lično procenile osvetljenost, vidljivost i blizinu javnih prostora.

Čim smo stigle u dom, čak i pre nego što smo raspakovale kofer, Dženifer je izvukla alat i probušila rupu u prozorskom ramu, a ja sam kroz drvo ubacila malu, čvrstu metalnu rešetku, tako da nije mogao da se otvori spolja čak i kad bi se staklo polomilo. Stavile smo pored prozora lestvice od konopca, zajedno sa setom klešta za uklanjanje metalnih rešetki, u slučaju da bude neophodno hitno bekstvo. Dobile smo posebnu dozvolu obezbeđenja naselja da ugradimo dodatni katanac na vratima, a kao vrhunac svih tih delatnosti, Dženifer je obesila listu zabrana na zid između naših kreveta, pa smo na našu sobu naposletku počele da gledamo ispunjene zadovoljstvom.

Na kraju krajeva, možda nam je univerzum ipak pružio nekakvu perverznu pravdu, ili su, jednostavno, rizici života u spoljnom svetu bili veći nego što smo mi mogle da proračunamo. No, šta god bilo u pitanju, pretpostavljam da smo zanemarile sopstvena ograničenja zato što smo pokušavale da se uklopimo u normalni studentski život. Znale smo da to nije baš dobro, mislila sam kasnije, ali je privlačnost običnog istovremeno bila neodoljiva. Tako smo na časove išle odvojeno, čak i onda kad su predavanja bila u udaljenim delovima naselja. Ostajale smo ponekad u biblioteci i po mraku, razgovarajući s novim prijateljima, a nekoliko puta čak smo bile i u mešovitim kampovima pod pokroviteljstvom univerziteta. Baš kao normalna deca.

U stvari, posle dva meseca provedena tamo, počela sam potajno misliti kako bismo mogle početi da živimo kao drugi ljudi. Mislila sam kako bi strahovi iz naše mladosti sada mogli da se zaborave, da se spakuju i ostave kod kuće, u kartonskim kutijama zajedno sa ostalim uspomenu iz detinjstva. Učinilo mi se, što sad vidim kao pravo jeretičko odbacivanje svega što smo nas dve zastupale, da su naše mladalačke opsesije i bile upravo to – samo opsesije, a da smo konačno počele da sazrevamo.

Srećom, nisam saopštavala Dženifer ove svoje misli, pa sam donekle uspevala da, u dugim mračnim danima i noćima koje će

uslediti, oprostim sebi. Bile smo samo klinke sa koledža i radile ono što i drugi klinici rade. Tešila sam se time što smo naše protokole dosledno sledile. Do gorkog kraja. Usredsređeno, sa vojničkom preciznošću i skoro automatski izvršavale smo sve definisane zaštitne postupke, i dani su nam bili kao kontinuirana bezbednosna vežba. Svaka aktivnost koju smo obavljale imala je proveru u tri tačke, vrlo stroga pravila i rezervni plan. Bile smo u stanju pripravnosti. Bile smo oprezne.

Ni te noći nije bilo drugačije. Pre nego što smo stigle u univerzitetsko naselje, utvrdile smo koji je taksi servis u gradu imao najmanji broj udesa i najbolju statistiku kad su nesreće u pitanju, pa smo tamo otvorile nalog. Uspostavile smo režim direktnog plaćanja s kreditnih kartica, kako bismo se obezbedile za slučaj da nam ponestane gotovine ili nam ukradu novčanike. Na kraju krajeva, „Nikad nemoj ostati na cedilu“ bilo je na našoj listi pravilo broj trideset sedam. Samo dva meseca posle početka prvog semestra, dispečer bi nam odmah prepoznao glasove. Trebalo je samo da mu saopštimo adresu, i nekoliko trenutaka kasnije bile bismo bezbedno vraćene nazad, u našu tvrđavu.

Na privatnu žurku van naselja prvi put smo otišle rano te večeri. Kad je zabava negde oko ponoći dostigla vrhunac, zaključile smo da smo dovoljno proširile naše granice. Pozvale smo taksi i jedan zapušteni crni sedan stigao je u rekordnom roku. Nismo primetile ništa neobično dok smo vezane pojasevima sedele u kolima. Osećao se nekakav čudan miris, ali sam ga zanemarila, pretpostavljajući da dolazi spolja. Posle nekoliko minuta vožnje Dženifer je zadremala s glavom na mom ramenu.

To sećanje, poslednje iz našeg predašnjeg života, sačuvano je u mojoj mašti kao trenutak savršenog spokoja. Osećala sam se zadovoljno. Radovala sam se životu, stvarnom životu. Napredovale smo. Bićemo srećne.

Mora da sam bila sasvim odlutala u mislima, zato što smo, kad sam otvorila oči, bile u potpunom mraku na zadnjem sedištu

automobila, dok je svetlost grada zamenilo nejasno svetlucanje zvezda. Crni sedan jurio je napred pustim auto-putem, a horizont u daljini samo se nazirao. To nije bio put kući.

Najpre sam se uspaničila, ali sam se onda setila sedme zabrane – *Nikad ne paniči*. Počela sam da se prisećam svih koraka koje smo tog dana napravile, bezuspešno pokušavajući da otkrijem gde smo pogrešile, ubeđena da je ovo neka greška, a ne naša sudbina.

Najzad sam s gorčinom shvatila da smo napravile onu osnovnu grešku, najveću od svih. Svaka majka uči svoju decu tom jednostavnom i najočiglednijem pravilu bezbednosti, a ono se takođe nalazi na jednom od prvih mesta i na našem spisku: Nikad ne ulazi u tuđa kola.

Ali, u našoj rastućoj oholosti pomislile smo da smemo malo i da se poigravamo – sasvim malo – sa sopstvenom logikom, istraživanjima, predostrožnošću; no ništa nije moglo promeniti činjenicu da nismo u potpunosti poštovale sopstvena pravila, zabrane koje smo same postavile. Bile smo naivne. Nismo verovalе da i drugi mozgovi mogu biti analitički kao naši. Nismo računale na stvarno zlo kao na našeg neprijatelja, već samo na statističku verovatnoću.

Udahnula sam duboko tri puta i s tugom pogledala u Dženifer koja je slatko spavala. I, čim sam to uradila, shvatila sam da će se ona po drugi put u svom kratkom životu probuditi u potpuno promenjenoj stvarnosti. Najzad sam joj sa zebnjom nežno protresla rame. Pogled joj je isprva bio mutan, ali, pošto sam držala prst na ustima, brzo je počela da shvata našu situaciju. Opazivši na njenom licu strah, počela sam poluglasno da cvilim, ali sam rukom prigušila te zvuke. Dženifer je već dovoljno preživela i mnogo je patila. Ona bez mene neće uspeti da preživi ovo i zato sam morala biti jaka.

Nijedna od nas nije napravila nikakav zvuk. Bile smo obučene da u vanrednim okolnostima nikad ne delujemo impulsivno, a ovo je svakako bila baš takva situacija.

Kroz mutnu plastičnu pregradu koja nas je delila od vozača nismo mogle dobro videti našeg otmičara: tamnosmeđa kosa, crni

vuneni kaput, velike šake na volanu. Na levoj strani vrata, delimično sakrivenoj okovratnikom, imao je malu tetovažu koju u mraku nisam uspevala jasno da razaznam. Zadrhtala sam. Retrovizor je bio tako iskošen da mu nismo mogle videti lice.

Probale smo da otvorimo vrata najtiše što smo mogle. Bila su zaključana, a mehanizmi za spuštanje prozora isključeni. Bile smo zarobljene.

Dženifer se polako nagnula, uzela svoju torbu s poda i, netremice me gledajući, počela tiho da pretura po njoj, da bi na kraju izvadila suzavac. Odmahnula sam glavom, znajući da je to od male koristi ovde u ovom zatvorenom prostoru, ali smo se ipak osećale nešto bezbednije s njim.

Potom sam i ja pretražila svoju tašnu, koja mi je ležala na koljenima. Našla sam identičnu bocu spreja i mali ručni alarm s dugmetom za paniku. Trebalo je sačekati da izađemo napolje da bismo bilo šta od toga iskoristile, pa smo sedele tako u tišini, uplašene, stiskajući u rukama suzavac i znojeći se uprkos oktobarskoj svežini.

Dok sam razgledala unutrašnjost automobila i pokušavala da napravim nekakav plan, primetila sam nešto. I u pregradi ispred mene bilo je malih otvora za ventilaciju, ali su oni koji su postojali ispred Dženifer bili međusobno povezani nekakvom čudnom napravom od metala i gume i spojeni sa cevi koja je nestajala u podu. Sedela sam nepomično, zureći u ovaj komplikovani mehanizam, dok je moj um grozničavo pokušavao da shvati to što vidi. Na kraju mi je sinulo.

„Drogirali su nas“, rekoah najzad šapatom. Pogledala sam žalosno naniže u suzavac u mojim rukama, znajući da ne bih ni bila sposobna da ga upotrebim. Pomilovah ga skoro s ljubavlju i ispustih na pod, ponovo polako podigavši pogled ka izvoru naše predstojeće propasti. Dženifer je odmah shvatila šta mislim. Nije bilo nade.

Mora da je vozač čuo da razgovaramo, jer se samo nekoliko trenutaka potom začulo tiho šištanje. Otvori za ventilaciju s moje strane se zatvoriše, a Dženifer i ja postadosmo vrlo pospane. Čvrsto

smo se držale za ruke na sedištima presvučenim skajem, a onda je čitav svet utonuo u tamu.

Osvestila sam se u mračnom podrumu koji će više od tri godine biti moj dom. Dejstvo droge polako je slabilo i neko vreme pokušavala sam da razaznam nešto u moru sivila koje mi je bilo pred očima. Kad sam se konačno sasvim osvestila, morala sam čvrsto da zatvorim oči, ne bih li nekako zaustavila paniku koja je pretila da me sasvim preplavi. Čekala sam deset sekundi, pa dvadeset, pa trideset, i tek onda ih ponovo otvorila. Pogledala sam naniže u moje telo. Bila sam gola i lancem oko skočnog zgloba vezana za zid. Jeza mi je puzala uz kičmu, a stomak mi se uzbunio.

Nisam bila sama. Pored mene su bile još dve devojke – mršave, gole i prikovane za zid. Ispred nas se nalazio sanduk. Bio je to jednostavan, sklepani drveni sanduk, otprilike metar i po dugačak i sto dvadeset centimetara visok; vrata su mu bila s druge strane i nisam mogla videti kako je zatvoren. Sa tavanice je visila prigušena sijalica koja se lagano ljujljala.

Nigde nisam videla Dženifer.

POGLAVLJE 2

Trinaest godina kasnije neko ko me ne poznaje – ali budimo iskreni, niko me i nije poznavao – mogao bi pomisliti kako živim životom iz snova tipične njujorške devojke. On bi možda zaključio i kako je, kad se sve uzme u obzir, za mene sve ispalo dobro, kako sam prebolela traumu i nastavila dalje.

Na izvestan način i isplatilo mi se što sam se u prošlosti bavila verovatnoćom, jer sam sad imala, ako ne baš glamurozan, a onda stabilan posao kompjuterskog službenika u jednoj osiguravajućoj kompaniji. Na kraju se sve nekako uklopilo, pošto sam radila za firmu koja se bavila osiguranjem u slučaju smrti ili katastrofe, i još mi je bilo dopušteno da radim od kuće. Pravi virtuelni raj.

Moji roditelji nisu mogli da shvate zašto sam se tako iznenada preselila u Njujork još dok sam se oporavljala, pogotovo zbog toga što su znali za sve moje strahove iz detinjstva. Nisu razumeli da sam se u gomili ljudi koji su u svakom trenutku bili odmah tu, iza mojih vrata, osećala mnogo sigurnije. Probala sam da im objasnim da u tom gradu koji nikad ne spava uvek ima nekog ko će čuti da vrištim i kolike su prednosti u tome što skoro svaka zgrada ima portira. Na Menhetnu sam bila okružena milionima ljudi, ali niko nije mogao da dopre do mene ukoliko ja to nisam želela.

Bob s recepcije pozvonio bi mi i, ako mu ne bih odgovorila, znao je da ne želim da vidim nikoga. Lično mi je dostavljao hranu koju sam naručivala, verovatno zato što je osećao sažaljenje prema

ludači iz stana 11g, a i zato što sam mu uvek davala tri puta veću napojnicu od one koju je od ostalih dobijao za praznike. Uopšte nisam ni morala da izlazim, jer je svaki obrok mogao da mi bude dostavljen i mogla sam da platim da neko završi sve što mi treba. Imala sam dobar paket za internet i kablovsku televiziju, i nije bilo baš ničega što nisam bila sposobna da uradim od kuće, pomoću dobrog kompjutera koji sam kupila uz pomoć roditelja.

Prve godine u spoljašnjem svetu bile su prava ludnica, i bukvalno i u prenesenom smislu, ali sam zahvaljujući seansama sa doktorkom Simons, koje sam imala po pet puta nedeljno, uspela da se vratim na koledž, dobijem posao i nekako guram napred kroz stvarni život. Ali, kako je vreme prolazilo, a odnosi sa mojim psihologom se razvodnjavali, otkrila sam da nikako ne mogu napredovati dalje od jedne određene tačke. Na kraju sam počela da nazadujem. Ukopavala sam se, polako i skoro neprimetno, sve dok mi nije postalo vrlo teško da uopšte i izlazim iz stana. Jednostavno, volela sam da ostanem u bezbednosti moje čaure, usred sveta koji sam doživljavala kao da se skoro sasvim oteo kontroli. Sveta čija su se zla svakodnevno prikradala mojoj kući, baš onako kako sam ih ja dokumentovala mojim prefinjenim softverom.

A onda je jednog dana zazvonio interfon i Bob je rekao da to nije isporuka hrane, već čovek od krvi i mesa. Neko iz moje prošlosti. Nije trebalo da ga pustim gore, ali sam osećala da dugujem bar toliko tom specijalnom posetiocu. I tada je sve ponovo počelo.

„Kerolajn“, zakucao je agent Makordi, dok sam ja kao ukopana stajala s druge strane vrata. Nisam razgovarala s njim u protekle dve godine, otkako je stiglo poslednje pismo. Nisam bila spremna za još jedan razgovor o tom delu mog života.

Posle te zadnje poruke iz zatvora, u potpunosti sam prestala da izlazim iz stana. Već i samo držanje nečega što je on dodirivao i čitanje onoga što je on mislio bilo je dovoljno da uronim nazad u krug očajanja i straha iz kog sam mislila da sam se izvukla. Doktorka Simons tada je počela s kućnim posetama, a mesec dana

kasnije shvatila sam – iako ona to nikad ne bi priznala – da počinje da strepi kako pomišljam na samoubistvo. Mama je doputovala, otac me je zvao svake večeri – bila sam pod opsadom. A evo, sad sve počinje iz početka.

„Kerolajn, hoćeš li mi otvoriti?“

„Sara“, ispravih ga kroz vrata, ljuta što kruto sledi protokol i koristi to drugo ime, rezervisano za spoljni svet.

„Oprosti, Saro. Hoćeš li me pustiti da uđem?“

„Doneo si još jedno pismo?“

„Moram da razgovaram s tobom o nečemu daleko važnijem, Kerol... Saro. Znam da ti je doktorka Simons to već pominjala, rekla je da mogu doći.“

„Ne želim da pričam o tome. Nisam spremna za to.“ Zastala sam, ali onda, shativši da je neizbežno, sistematično otključala standardnu i tri sigurnosne brave i polako otvorila vrata. On je stajao tamo s policijskom ispravom u ruci, držeći je tako da je dobro vidim – znao je kako želim dokaz da je ovo službena poseta. Nasmehih se tome, a zatim odbrambeno skrskih ruke, osmeh mi nestade s lica i povukoh se korak unazad. „Zašto se ovo meni dešava?“

Okrenuh se, i on uđe za mnom u stan. Seli smo jedno preko puta drugog, ali mu nisam ponudila piće iz straha da mu ne postane suviše udobno i da ne ostane dugo. Razgledao je unaokolo.

„Besprekorno“, reče on tad s blagim osmehom. „Uopšte se ne menjaš, Saro.“ Onda izvadi notes i olovku, uredno ih postavljajući na stočić, pod uglom od tačno devedeset stepeni.

„Ni ti“, odgovorih, misleći na tu njegovu preciznost. I, uprkos tome kako sam se osećala, nasmeših se ponovo.

„I sama znaš zašto to moraš da budeš baš ti“, počeo on strpljivo. „A znaš i zašto mora da bude sada. Došao je trenutak koji smo čekali.“

„Kad je to?“

„Za četiri meseca. Došao sam ranije da te priprelim. Možemo i zajedno da se spremamo. Prolazićemo s tobom sve korake. Nećeš biti sama.“